

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 781

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ile C. Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden ve 9 arkadaşının ve Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/717, 2/461, 2/470, 2/539)

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/717)

T. C.

Başbakanlık

12 . 10 . 1972

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1509/10550

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 10 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen

Başbakan

GEREKÇE

Uzun süreden beri uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu İsviçre'den alındığı 1927 yılından bu yana zaman zaman bâzı değişikliklere uğramış olmasına rağmen, günün ihtiyaçlarını karşılamadığı görüş ve düşüncesinin yaygın hale gelmesi üzerine, kısmî değiştirme çalışmalarının yanıbaşında 1948 yılından itibaren kanunun tüm olarak değiştirilmesi yolunda çalışmalar yapılmış ve son olarak hazırlanan 606 maddelik «Hukuk Yargılama Usulü kanunu tasarısı» Millet Meclisine sunulmuş bulunmakta idi.

Ancak, sözü edilen tasarının hacimli olması ve günün âcil ihtiyaçlarına cevap verecek bâzı belli hükümlerin değiştirilmesi yolunda kısa zamanda tedbir alınması gereği dikkate alınarak bu defa, iktisadî ve sosyal şartlara ayak uydurmak amacıyla, kanunun aşağıda belirtilen maddeleri üzerinde değişikliği öngören bu tasarının hazırlanması zorunlu görülmüştür.

Esas itibarıyla kanunun 11 maddesi değiştirilmekte, 1 madde eklenmekte, 6570 sayılı Kanunun 1 maddesi kaldırılmakta olup, tasarı ayrıca, değiştirilen maddelerde kullanılan yeni terimleri belirten 1 madde ve 1 geçici madde ile yürürlük maddelerini kapsamaktadır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

1. Tasarının 1 nevi maddesi, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8, 9, 176, 288, 289, 290, 409, 427, 438, 440 ve 507 nevi maddelerinin değiştirildiğini belirtmektedir.

8 nevi madde, bilindiği üzere, sulh mahkemesinin görevine giren dâva ve işleri saymaktadır.

Getirilen değişiklik 1 000 lira olan değer sınırının 5 000 liraya çıkarılmış olması, halen asliye mahkemesinin görevi içinde olan ve aslında basit usulle ve çabuk sonuçlandırılması gereken aile birliğinin korunması ile ilgili tedbirler, evlât edinmeye izin ve mirasçılık belgesi verilmesi, kira tespiti ve tazminatla birlikte de olsa bütün tahliye dâvaları gibi dâva ve işlerin sulh mahkemesine verilmiş bulunması, günün ihtiyaçlarını karşılamak, çabukluğu ve aynı zamanda sulh ve asliye mahkemesi işleri arasındaki dengeyi de sağlamak amacıyla gütmemektedir.

9 nevi maddenin ilk iki fıkrası esas bakımından mevcut hükümden farklı olmamakla beraber, üçüncü fıkrada yer alan hüküm yenidir ve uygulamada görülen büyük bir ihtiyacı karşılığını teşkil etmektedir. Bilindiği üzere, Türk Kanunu Medenisinin 136 nevi maddesine göre boşanma dâvası dâvacının ikametgâhı mahkemesinde açılır. Yine aynı Kanunun 21 nevi maddesine göre karı, kocanın ikametgâhına tabidir. Bu hükümlerden çıkan sonuç şudur ki, karı daima boşanma dâvasını, ayrı bir mesken edinmekte haklı olmadıkça, kocanın ikametgâhında açmak zorunda kalmaktadır. Bu halin birinci büyük sakıncası, aile birliği çözümlenip de kadın kocasından ayrı olarak bulunmakta ise dâvasını muhakkak kocasının ikametgâhı mahkemesinde açmak zorundadır. Özellikle, kocanın kötü niyetle hareket ederek meselâ, İstanbul'daki ikametgâhının Ankara veya Van'da olduğunu ileri sürerek yetki itirazında bulunması ve böylece, kadını boşanma dâvasını Ankara veya Van'da açmak zorunda bırakması mümkündür ki, bunun zorluğu ortadadır. Karısı ile birlikte uzun zamandan beri memur olarak bulunduğu meselâ Eskişehir'de oturan ve nüfusta kayıtlı olduğu yer meselâ Adana olan bir kocanın karısı hakkında açtığı boşanma dâvasında kadın, kocanın ikametgâhının Adana olduğunu ileri sürerek yetki itirazında bulunabilmekte ve her ikisi Eskişehir'de oturmalarına rağmen dâva için Adana'ya gitmek veya vekil göndermek zorunda kalmaktadırlar. Bunun başlıca sebebi şudur: Medenî Kanunun 21 nevi maddesine göre «bir kimsenin yerleşmek niyeti ile oturduğu mahal ikametgâhtır» esasından hareket eder Yargıtay, memurların bulunduğu yeri yerleşmek niyetiyle oturdukları yer olarak kabul etmemiş ve yerleşmek niyeti, kişinin kendisince bilinen bir kasıttan ibaret olması bakımından, bunun harici ve yerleşmeyi gösteren belirtileri ile anlaşılabilirliğini ve bu cihetin boşanma dâvaları sırasında çok defa tespit edilemediğini gözönüne alarak, nüfusta kayıtlı bulunan yerin ikametgâh olarak muhafaza edildiği mânasını çıkarmak suretiyle yetki itirazlarını böyle bir hal şekline bağlamak istemiştir.

Bu içtihat karşısında, hakkında boşanma dâvası açılan kocaya nüfus kaydının bulunduğu yeri ikametgâhı imiş gibi göstererek yetki itirazında bulunma imkânı ve fırsatı verilmiş, bu yüzden yukarıda sözü edilen sakıncalar yahut nüfus kaydının dâvadan evvel nakli gibi güçlükler doğmuştur. İşte bütün bu sakıncaları gidermek amacıyla, Kanunî Medenide gösterilen «dâvacının ikametgâhı mahkemesi» esasını muhafaza edilmekle beraber, fıkranın ikinci cümlesinde eşlerin dâvadan evvel son olarak en az altı aydan beri birlikte oturdukları yer mahkemesinin de boşanma ve ayrılık dâvalarına bakmaya yetkili olduğu kabul edilmiştir. Bu hükmün diğer bir faydası da karı kocanın geçimip geçinemediklerini, eşlerden birinin diğerine fena muamelede bulunup bulunmadığını, zina edip etmediğini, onur kırıcı bir hayat sürüp sürmediğini özetle, boşanma sebeplerinin mevcud olup olmadığını en az altı aydan beri son defa oturdukları çevre halkı daha iyi görüp bildiği cihetle o yer hâkimi aile birliğinin sona ermesini gerektirecek derecede sarsılıp sarsılmadığını daha kolaylıkla tespit imkânına mâlik olacaktır. Bir kimsenin doğup tesadüfen nüfusta kayıtlı olduğu ve bir daha uğramadığı bir yeri ikametgâh olarak saymak suretiyle tamamen farazî bir esastan hareket olunacak yerde tasarı kabul ettiği şekilde, yet-

kili mahkemeyi belirtmekte, hem pratik fayda hem de eşlerin karşılıklı olarak durumlarını tespit bakımından büyük kolaylık sağlanacağı ortadadır. Nitekim, Yargıtayın son içtihadları da bu merkezde bulunmaktadır.

176 nci maddede yapılan değişiklik büyük bir boşluğu doldurmakta, genel nitelikte olup, çeşitli tereddütlere sebebiyet veren mevcut 176 nci madde hükmünü uygulamayı kolaylaştıracak şekilde, dâva ve işleri ayrı ayrı saymak suretiyle belirtmekte ve adli araverme ile ilgili hükümlerin tamamını da bir araya toplamaş bulunmaktadır.

Bu maddede, tereddüde yer vermeyecek bir şekilde adli aravermede mahkemelerin ne şekilde çalışacağı ve uygulamada en çok tereddüt uyandıran, dâva açılıp açılmayacağı konusu da çözümlenmiştir.

1 ilâ 11 nci bentlerde sayılan dâva ve işlerde mahkeme, «ivedilik» kararı vermeye lüzum kalmadan, faaliyette bulunacaktır. Bu dâva ve işlerden bir kısmı, bir an önce karara bağlanmasında fayda umulanlardır. Diğer bir kısmı ise, sırf pratik ihtiyaçların zorlamasından ilham alınarak tespit edilmiş olan işlerdir ki, nitelikleri bakımından ya uzun inceleme ve soruşturmayı gerektirmemekte yahut kısa zamanda karara bağlanmalarında zorunluk bulunmaktadır.

Bâzı mahkemeler ara vermede dâva dilekçelerini tamamen ret, bâzıları zamanasını süresi dolmak üzere bulunduğu hallerde kabul, bâzıları da mutlak surette kabul etmektedirler. İşlemden kaldırılmış ve adli araverme içinde 409 ncu maddedeki süreyi doldurup yeniden harç verilmeden yenilenmesi mümkün olmayan dâvalara aît yenileme istekleri hakkında da mahkemeler farklı kararlar vermektedirler. Her hâkim, maddeyi başka türlü anlamakta bu yüzden iş sahipleri güçlük çekmekte idiler. Bütün bu karışık durumu önlemek ve birlik halinde uygulamayı sağlamak için, bu madde düzenlenmiştir. Aravermede, usul hukukunun belli ettiği kanunî sürelerin sona ermesi hakkındaki 177 nci madde hükmünün saklı tutulması esasında bir değişiklik yapılmamıştır; adli araverme süresi içinde bakılmayan dâvalarla ilgili ve 176 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı ve yapılması mümkün işlerin ifası, ilgililerin arzusuna tâbi tutulmuştur. Bu bakımdan, ilgililerden her hangi biri bu fıkrada yazılı işlemi yapmış olursa, karşı tarafın bu işleme karşı yapabileceği işlem veya verebileceği cevaplar hakkında kanunî süreler işlemeyecektir. Bu sürelerin işlenmesi 177 nci madde hükmüne tâbidir.

288 nci madde ile esas yönünden getirilen değişiklik, senetle ispat konusundaki (5 000) kuruluk sınırın (500) liraya çıkarılmış olmasıdır. Ayrıca mevcut 289 ncu madde hükmü de ilgisi sebebiyle bu maddeye ikinci fıkra olarak alınmış, 289 ncu madde ise aşağıda açıklandığı üzere yeni ve değişik şekilde düzenlenmiştir.

289 ncu maddede yer alan ve bugün Yargıtay içtihadı ile de uygulama alanında yerleşen, karşı tarafın açık muvafakatı halinde senetle ispat zorunluğunu ortadan kaldıran hüküm gerçek bir ihtiyacı karşılayacaktır. Ashında bu çeşit hukukî işlemlerin tanıkla ispatı yasağı ile ilgili esasların, 18 Mart 1959 tarih ve 8/18 sayılı Yargıtay içtihadı Birleştirme kararında pek yerinde olarak işaret edildiği üzere kamu düzeni düşüncesi ile kanuna girdiği iddia olunamaz. Yazılı olarak sözleşilmiş ise yahut duruşma tutanağında yer almış ve imzalanmış bulunan açık bir muvafakatin mevcudiyeti halinde, hukukî işlemlerin tanıkla ispatı mümkün hale getirilmiş olmaktadır. Bu muvafakat, diğer tarafın bu konuda dinletmek istediği tanıkların kimler olduğunun öğrenilmesinden evvel olabileceği gibi, tanıklar belli olduktan sonra da beyan edilebilir; her iki şekil, uygulama yönünden hukukî bir hak yaratmaz. Aksi halin kabulü, yargılamanın uzaması gibi bir sakınca doğurur. Şurası da muhakkaktır ki, tanıkla ispat yasağı, tarafların haklarını korumak için kabul edilmiş olduğundan yukarıda işaret olunan kayıt ve şartlara uyulmaksızın tanık dinlenmiş olması halinde, karşı tarafın, hasmının tanıklarını dinletmesine ses çıkarmamış ve hattâ bu eiheti temyiz itirazları arasında anmamış ve kendisinin de tanık dinletmemesi gereken bir vâkıayı tanıkla ispat eylemiş olması, hasmının tanık dinletmesine muvafakat ettiği mânasına alınmaz, muvafakat açıkça bildirilmelidir.

290 nci maddedeki değişiklik, miktarın 288 nci maddeye uygun hale getirilmesinden ibaretir.

409 nci madde, dâvanın yürütülmesi konusunda, giyap bölümünün en etkili maddelerinden biri olarak mütalâa olunmaktadır. Geçmiş uygulamadan elde edilen sonuçlara göre, madde ihtiyaca cevap verebilecek halde düzenlenmeye çalışılmıştır.

Dâvaların zaman zaman takipsiz kalması, işin sürüncemede bırakılması amacı ile sık sık başvuru yollarından biridir. Bir çeşit kötü niyete dayanan halleri önlemek amacı ile, birtakım yenilikler getirilmiş ve bâzi kayıtları hükümlere yer verilmiştir; işlemden kaldırılmış olan dosyanın, altı ay içinde yenileme dilekçesi verilip gün tespit ettirilmediği yahut özellikle Yargıtaydan hükmü bozularak gelen dosyalarda son işlemler tarihinden başlayarak bir ay içinde aynı maddeye göre gün tespit ettirilmediği için işlemden kaldırılmasından sonra altı ay içinde yenilenmedikleri takdirde dâvanın açılmamış sayılması, harçsız yenileme süresinin altı aydan üç aya indirilmesi, ilk yenilemeden sonra iki defadan fazla takipsiz bırakılmaması, gaibin de dâvayı yenileyebilmesi gibi, dâvaların çabuklaştırılmasını sağlamak hususunda tarafların dâvalarını sevk, idare ve takip bakımından oldukça sıkı hükümlere tabi tutulmaları amacı güdülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrası hükmüncü, yeniden harç verilerek dâvanın yenilenmesi, uygulamada bunun yeni bir dâva olarak kabulü ile süreleri ona göre hesaplamak ve maddi hukuk bakımından buna bağlı sonuçlar çıkarmak isteyenler bulunabileceği düşüncesini önlemek amacı ile, işlemden kaldırma tarihinden başlayarak üç ay içinde yeniden harç verilmek suretiyle yenilenen dâvanın, yeni bir dâva sayılmayacağı hususu belirtilmiştir.

427 nci maddede yapılan değişiklikle, kesin olarak hüküm verilebilecek dâvaların değer veya miktar sınırı (50) liradan (2.000) liraya çıkarılmış, bu suretle Yargıtayın işi biraz hafifletilmekle beraber bu çeşit dâvaların daha kısa yoldan kesinleşmesi sağlanmıştır.

Kanun yararına temyizle ilgili hüküm ise Anayasanın 132 nci maddesine uygun şekilde düzenlenmiş ve bozma kararlarının Resmî Gazetede yayımlanması ile yetinilmesi hükme bağlanmıştır.

438 nci madde uygulamadan elde edilen sonuçlara ve günün ihtiyacına uygun şekilde değişikliklere yer vermiştir. Esas kural Yargıtayın incelemesini dosya üzerinde yapmasıdır. Ancak bâzi konuların özelliği sebebiyle duruşmalı incelemeye tabi tutulmasının, daha sıhhatli bir sonuca varmayı sağlayacağı düşüncesi, eskiden olduğu gibi şimdi de uygulama alanına intikal etmektedir. Bu konular maddede görüleceği üzere tüzel kişiliğin feshi, Genel Kurul kararlarının iptali, boşanma veya ayrılık ve bunlarla aynı önem derecesinde olan evlenmenin butlanı veya feshi dâvaları ile velâyet, nesep ve kısıtlamaya ilişkin dâvalar şeklinde sayılmıştır. Miktar veya değer bakımından mevcudolan kıstas, bugünün iktisadî şartları ve para değeri de gözönünde bulundurulmak suretiyle tespit edilmiş ve bu ölçü yirmi bin lira olarak kabul edilmiştir. Miktar veya değeri yirmi bin lirayı aşan alacak veya ayın dâvaları ile ilgili temyiz incelemesinde taraflar duruşma isteğinde bulunabileceklerdir. Duruşma günü kararı verilemeyen işlerin karara bağlanma süresinin de yirmi gün olacağı belirtilmiştir.

Ayrıca halen bu maddede bulunan ve karar düzeltilmesine değinen hükümler, aşağıda görüleceği üzere ve ilgisi sebebiyle 440 nci madde içerisinde ifade edilmiştir.

440 nci maddede, karar düzeltilmesi isteğinin süresi de belirtildikten sonra, düzeltme sebepleri sıralanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası, mevcudolmayan bir yenilik ve açıklık getirmektedir. Yargıtay temyiz veya tamamlayıcı temyiz dilekçelerinde öne sürülen sebep ve itirazları hükmün bozulması veya önanması sırasında kısmen veya tamamen cevapsız bırakmış ise, karar düzeltilmesi üzerine bu sebep ve itirazları ayrı ayrı cevaplandırmak zorundadır. Gerçekten temyiz edenlerin, yaptıkları itirazlar hakkında Yargıtayın ne yolda düşündüğünü bilmelerinde iç huzuru bakımından olduğu kadar, iddia ve savunmalarının hangi hukukî esaslar yönünden kabul olunmadığının açıkça gösterilmesinde usulî bakımdan da fayda vardır. Zira, mahkemelere karşı duyulan saygı ve güvenin korunması ve gelişmesinde bu cihetin rolü büyük olduğu gibi, kanunların mahkemelerce anlaşılmasını kolaylaştırmak yönünden de büyük fayda sağlayacağına şüphe yoktur.

Üçüncü fıkrada ise, karar düzeltilmesi yoluna gidilemeyecek haller dört bend halinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Mevcut hükme göre mümkün olan bazı haller için karar düzeltilmesi yolu burada önlenmiş ve böylece Yargıtayın yükü biraz hafifletilmek suretiyle diğer işlerin daha çabuk sonuçlanmasına imkân verilmiştir.

Bir numaralı bende göre, sekizinci maddede sayılan davalara ait hükümlere dair Yargıtay kararına karşı karar düzeltilmesi istenemez. Bundan fazla olarak miktar veya değeri onbin liradan az olan davalar hakkındaki Yargıtay kararları bakımından da karar düzeltme yolu kapatılmıştır.

İki numaralı bendte yazılı hususlar, çok çabuk sonuçlanması gereken işlerle ilgilidir.

Üç numaralı bent tahkim konusu ile ilgili yeni bir hükümdür. Tahkim müessesesinin ihtiyacı olan çabukluğu sağlamak amacıyla, hakem hükümleri ve tahkimle ilgili diğer hükümler uyarınca mahkemenin verdiği kararlar hakkındaki Yargıtay kararları bakımından karar düzeltilmesi istekleri dinlenmez.

İstatistik yolu ile edinilen bilgiler göstermektedir ki, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca verilen kararlara karşı karar düzeltilmesi istekleri, genellikle reddedilmekte, yılda beş veya altı tanesi kabule değer bulunmaktadır. Bu istekleri incelemek durumunda olan Yargıtay üyelerinin, bu iş için kurula katılmaları sebebiyle kendi dairelerindeki davaların incelenmesi geri kalmaktadır. Sırf bu sebepten, her dairede yılda ortalama beşyüz dosyanın incelenmesinin geri kaldığı hesaplanmaktadır. Hem dairede bekleyen işlerin incelenmesine çabukluk vermek hem de Genel Kurulda verilen kararların isabetsizlik derecesinin pek sınırlı olduğu düşüncesi ile, dört numaralı bent hükmüne yer verilmiştir.

507 nci maddede yapılan değişiklikle de basit yargılama usulünün uygulama alanı genişletilmiş ve birinci bendi ile atıf yapılan 176 nci maddenin 3 - 9 neu bentlerinde sayılan davalarla sulh mahkemesinin görevine giren bütün dâva ve işleri ifade eden 10 neu bendi dâhi sayılmak suretiyle bunların tamamı basit usule tabi tutulmuş bulunmakta; maddenin ikinci bendi hükmü de hangi hallerde basit usul uygulanacağını ilâve olarak açıklamış bulunmaktadır.

2. — Tasarımın 2 nci maddesi, 1086 sayılı Kanunun ihtiyati tedbirler fashının son maddesi olan 113 neu maddesinden sonra (113/A) maddesinin eklendiğini ifade etmektedir. Eklenen bu madde tedbire aykırı davranışın müeyyidesini düzenlemektedir. Halen böyle bir müeyyide mevcudolmadığı ve T. C. K. nun 526 nci maddesi sınırı içinde uygulama yeri bulması mümkün görülmediği ve son Yargıtay içtihatları da bu yönde olduğu cihetle, bir boşluğu doldurmak amacıyla bu madde düzenlenmiş ve kanunun genel madde sırasının bozulmaması için (113/A) maddesi şeklinde eklenmiş bulunmaktadır.

3. — Tasarımın 3 neu maddesi değiştirilen maddelerde kullanılmış bulunan yeni terim ve deyimleri belirtmekte ve kanunun değişmeyen hükümlerinde mevcudolan bu terim ve deyimlerin yeni karşılıkları ile kullanılacağına işaret etmektedir.

4. — Tasarımın 4 neu maddesi, kaldırılması zorunlu olan bir kanun maddesine yer vermektedir.

Bilindiği üzere 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkındaki Kanunun 10 neu maddesi, tahliye davalarına esas itibarıyla sulh mahkemesince bakılacağını belirtmekle beraber, ikinci fıkrasında, tazminat ve kira alacağı ile birlikte açılan dâvalarda asliye mahkemesince görevsizlik kararı verilemeyeceği hükmü yer almaktadır. Bu kanunla değiştirilmesi öngörülen 1086 sayılı Kanunun 8 nci maddesinde ise bu çeşit dâvaların tamamı sulh mahkemesi görevleri arasında sayılmış olduğundan, her iki kanun hükmü arasında gelişmeye ve uygulamada tereddide sebebiyet vermemek için 6570 sayılı Kanunun 10 neu maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

5. — Geçici madde, bu kanunla getirilmiş bulunan değişiklik hükümlerinin evvele açılmış dâvalara etki derecesi ve şartlarını düzenlemektedir ki, uygulamada tereddüt doğurabilecek olan bu konunun açıklığa kavuşturulması zorunlu görülmüştür.

Esas kural, değişik hükümlerin, kanunun yürürlüğe girmesinden sonra açılacak dâvalarda uygulanmasıdır. Buna göre, eski miktar ve değerler üzerinden açılmış bulunan dâvalarda, yeni miktar veya değerler öne sürülerek mahkemelere görevsizlik kararı verilemeyecektir. Keza yetki ba-

kımından da aynı durum söz konusudur. Tanıkla ispat, kesin olarak hüküm verilecek dâvalar, Yargıtayda duruşmaya tabi olacak işlere ilişkin miktar veya değerlerde yapılan değişikliklerle, 409 ve 440 nci maddelerdeki değişiklikler, kazanılmış hakları kısmen de olsa ortadan kaldıracabilecek nitelik taşıdıklarından, kanunun yürürlüğünden sonra açılacak dâvalarda uygulanması öngörül- müştür.

Ancak (113/A), müeyyideyle ilgili bulunduğu eylemin işlendiği tarihte yürürlükte bulunan kanuna tabi olması zorunlu görülmüş; 176, 289 ve 507 nci madde değişiklikleri ise sadece usulî hükümler taşıdığı ve kazanılmış haklara dokunması söz konusu olamayacağı gibi dâva ve işlerin çabuk sonuçlanmasında da etkili olacağı eihetle bu madde hükümlerinin önceden açılmış dâva- lar hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir. Dâva dışı işlemler için ise, işlemin yapıldığı zamanda mevcut kanun hükümlerinin uygulanacağı tabiidir.

6. — Tasarının 5 nci maddesi yürürlük maddesi olup, değişik hükümlerin uygulama alanına in- tikalinin sağlanabilmesi için en az 30 günlük bir süreye ihtiyaç bulunduğu düşünülmüştür.

7. — 6 nci madde ise yürütecek makamı göstermektedir.

C. Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden ve 9 arkadaşının, 5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Kanununun 8 nci maddesinin bir numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında kanun tek- lifi (2/461)

MILLET MECLİSİ SAYIN BAŞKANLIĞINA

12 . 1 . 1971

Millet Meclisi II nei dönemde hükümsüz kalan kâğıtların 2/589 numarasında kayıtlı «Cum- huriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, 5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Ka- nunun 8 nci maddesinin 1 numaraları bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi» nin, İç- tüzüğün 69 ncu maddesinin 2 nei fıkrası gereğince yenilenmesini ve işleme konulmasını saygıları- mızla arz ve rica ederiz.

C. Senatosu İstanbul Üyesi İstanbul Milletvekili

Denizli

Elâzığ Senatörü

E. Özden

I. Sancar

H. Atmaca

S. Hazerdağlı

C. S. Gaziantep Üyesi Eskişehir Milletvekili

Eskişehir Milletvekili

Bilecik Milletvekili

S. Tanyeri

B. S. Karacaşehir

Ş. Asbuzoğlu

M. Ergül

Giresun Milletvekili

Muş Milletvekili

M. Kemal Çilesiz

N. Neftçi

5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Kanununun 8 nci maddesinin bir numaralı bendinin de- ğiştirilmesi hakkında kanun teklifi

GEREKÇE

4 Temmuz 1927 tarihinde neşredilip 580 nci maddesine göre neşir tarihinden üç ay sonra yü- rürlüğe giren 1086 sayılı Kanununun 8 nci maddesinin bir numaralı bendi sulh mahkemelerinin 300 liraya kadar alacak ve menkul ve gayrimenkul dâvalarına bakacakları yazılı idi. Aradan 22 sene gibi uzun bir müddet geçtikten sonra sulh hukuk mahkemelerinin yukarıda tasrih edilen dâ- vaların 1 000 liraya kadar kıymette olanlarına bakmaları esas kabul edilmiş ve bu sebeple 8 nci maddenin bir numaralı bendi 27 . 12 . 1949 tarihinde yürürlüğe giren 5464 sayılı Kanunla tâdil edilmiştir.

O tarihten bu yana paranın kıymeti düşmüş ve belki de kıymetler eskisine nazaran pek çok artmış iken sulh hukuk mahkemelerinin vazifeleri aynı seviyede bırakılmıştır. Bilhassa büyük şe-

hirlerde 1 000 lirayı geçmeyen alacak ve ayın dâvaları hissedilir şekilde azalmıştır. Buna karşı bu miktarı geçen dâvaların sayısı çoğaldığından Asliye Hukuk ve Asliye Ticaret dâvalarına bakan mahkemelerin işleri çoğalmıştır. Bugün İstanbul'daki sulh hukuk mahkemelerinin her birine yılda 450, 550 iş gelmekte buna mukabil asliye hukuk mahkemelerine 900 - 1 000 iş ve asliye ticaret mahkemelerine de 600 - 700 iş gelmektedir.

Böylece sulh hukuk mahkemeleri iş beklerken, asliye hukuk ve asliye ticaret mahkemeleri fazla iş yüzünden talikler yapmak zaruretinde kalmakta ve vatandaş sırf bu yüzden yıllarca mahkemelerde sürüklenmektedir.

Bu mucip sebeplerle Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin bir numaralı bendini değiştirerek, bugünkü kıymet ölçüleri düşünülme suretiyle miktarın 1 000 liradan 5 000 liraya çıkarılması zarurî görülmektedir. O takdirde hem asliye hukuk ve ticaret mahkemelerinin işleri hafiflemiş ve hem de Yargıtay ilgili dairelerinin bugünkü müşkülâtı ortadan kalkmış ve muvazene temin edilmiş olacaktır.

C. S. İSTANBUL ÜYESİ E. ÖZDEN'İN TEKLİFİ

5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin bir numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5464 sayılı Kanunla değişen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin bir numaralı bendi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

«1. Tesis ve iflâs dâvaları hariç olmak üzere değer ve miktarı (5 000) beş bin lirayı geçmeyen alacak menkul ve gayrimenkul ayın».

MADDE 2. — Bu kanunun yürürlük tarihine kadar asliye hukuk ve asliye ticaret mahkemelerine açılmış olup da değiştirilen hükme göre sulh hukuk mahkemelerinin görevi içine giren dâvalarda görevsizlik kararı verilmez.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden ve 9 arkadaşının, 5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi. (2/470)

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisi ikinci döneminde hükümsüz kalan kâğıtların 2/588 numarasında kayıtlı «Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, 5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi» içtüzüğün 69 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince yenilenmesini ve işleme konulmasını saygılarımızla arz ve rica ederiz.

C. Senatosu İstanbul Üyesi

E. Özden

İçel Milletvekili

L. Bilgen

Kastamonu Milletvekili

M. Seydibeyoğlu

Gaziantep Üyesi

S. Tanyeri

Kars Senatörü

M. Hazer

Sivas Senatörü

H. Öztürk

Samsun Senatörü

R. Işıtan

Kars Milletvekili

O. Yeltekin

İstanbul Milletvekili

B. Ersoy

Sivas Senatörü

A. Altay

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifim, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin ifasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Cumhuriyet Senatosu
İstanbul Üyesi
Ekrem Özden

5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

GEREKÇE

Bugün yürürlükte olan 5464 sayılı Kanunla muaddel Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrası, Yargıtayda murafaaya tabi olan dâvaların 2 000 lirayı aşan işlere hasredildiği malûmdur.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ve ondan evvelki zamanda 2 000 lira mühim bir para telâkki edilmekte idi. Aradan geçen seneler bu ehemmiyeti ziyaa uğratmıştır.

Yargıtaydaki işler, murafaa çokluğu dolayısıyla neticelenememekte ve 2 000 lirayı geçen her dâva sahibi veya dâvalı Yargıtayda murafaa isteğinde bulduklarından daireler, haftanın muayyen günlerinde tarafları veya vekillerini dinlemekte, o gün karar verilemediğinden başka bir günde yeniden o dâvaları müzakere konusu yapmaktadırlar. Eğer murafaa haddini 2 000 liradan yukarıya çıkarırsak, Yargıtayda murafaalı işler azalacak ve zamandan tasarruf edilmek suretiyle işlerin biran evvel intacı mümkün olacaktır. Avukatlar, iş sahipleri hattâ hâkimler ve profesörlerle yapılan temaslarda, kanunun bu fıkrasının değiştirilmesinin umumî bir arzu olarak müşahhas hale geldiği anlaşılmıştır.

Bugünkü para durumuna göre murafaaya tabi olacak dâvaların 10 000 lirayı aşması hususu makul olduğu kanaatindeyiz.

Bu itibarla muaddel 438 nci maddenin birinci fıkrasının değiştirilmesi zaruridir.

CUMHURİYET SENATOSU İSTANBUL ÜYESİ EKREM ÖZDEN'İN TEKLİFİ

5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5464 sayılı Kanunla değiştirilen 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 438 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekild değiştirilmiştir :

«Yargıtay dâvayı evrak üzerinde tetkik ve rüyet eder. Ancak boşanmaya, ayrılmaya ve hacir ve nesebe taallük eden dâvalarla miktar veya kıymeti (10 000) on bin lirayı aşan alacak ve ayın dâvalarında iki taraftan herhangi birisi dilekçe veya lâyihasında mahkemeye çağırılmasını isterse gün gösterilerek o günde iki taraf veya vekillerinin mahkemede bulunmasını ve bulunmazlarsa temyiz tetkikatı yapılacağını gösterir bir davetiye tebliğ olunur.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İsgüzar'ın, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi
(2/539)

Millet Meclisi Başkanlığına

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesini öngören kanun teklifimiz gerekçeli olarak ekte sunulmuştur, gereğine tavassutlarınızı arz ve talep ederiz.

29.6.1971

Ankara
Suna Tural

Sinop
Hilmi İsgüzar

M. P. Ankara Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İsgüzar'ın, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesine ait kanun teklifi

MADDE 1. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 8 :

1. Tesis ve iflâs dâvaları haric olmak üzere değer ve miktarı yirmi bin lirayı geçmeyen alacak ve menkul ve gayrimenkul ayın,

MADDE 2. — İşbu kanun neşir tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

GEREKÇESİ

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun meriyete girişinden bu yana yarım asra yakın bir zaman geçmiştir. 8 nci maddesinde sulh hâkimlerinin bakabilecekleri dâvalardan bilhassa alacak dâvaları ile menkul ve gayrimenkul ayın dâvaları yer almış bunların değeri de mahkemenin yetkisini sınırlandıracak şekilde bin lira olarak gösterilmiştir. Bu yüzden bin liranın üstündeki değerlerde menkul ve gayrimenkul ayın ve alacak dâvalarına sulh hâkimleri bakamamakta bu yüzden asliye hukuk hâkimlerinin işleri artmakta, dâvalar çoğalmaktadır.

Halbuki H. U. M. Kanununun kabul edildiği yıllarda bin liranın bir değeri ve iştirâ gücü vardı. O günün bin lirası ile bugünkü değeri asgarî 50 - 100 bin lira olan gayrimenkul alınabiliyordu. Sosyal ve ekonomik hayatımızda meydana gelen değişiklikler çeşitli tarihlerde para değerinde yapılan ayarlamalar ile döviz kurları değişmiş gayrimenkul fiyatları baş döndürecek şekilde artmış, günlük hayatımızda yer alan bütün emtia fiyatları da ölçsüz şekilde yükselmiştir. Bu sebeple sulh mahkemelerinin yetkisi içinde tutulan bin lira bugün için gülünç denecek asgarî bir fiyat olmuştur. Kanunun meriyetinde bir kıymet ifade eden bin lira aynı şekilde daha da bırakılacak olursa bağımsız yargı organı sulh hâkimlerinin fonksiyonları kalmamış olacak, mahkemelerdeki iş dengesi daha da bozulacaktır. Sulh hâkimlerinin görecekleri işlerde bu değer bin liranın yirmi bin lirayı geçmeyecek değerlerde dâvaların görülmesi hâkimin yetkilerini gerçeğe iera etmek yerinde olur. Kaldı ki, yargı organları bağımsız olmakla beraber kararları da Yargıtayın hukuken denetimi altında bulunmaktadır. Bu bakımdan da H. U. M. Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasındaki değer ve miktarı bin liraya kadar olan alacak ve menkul ve gayrimenkul ayın dâvalarında bu değer bin liranın yirmi bin lirayı geçmeyen alacak dâvaları menkul ve gayrimenkul ayın dâvaları olarak değiştirilme-

sini istiyoruz. Bu isteğimiz tamamen bir zaruretin ifadesidir. Para değerindeki kıymet azalması-
nın sonucudur. Bu madde kabul edildiği takdirde asliye ve sulh mahkemeleri arasında iş bölümü
daha âdil ve dengeli olacak, sulh mahkemeleri daha aktif ve çalışır hale gelecektir. Asliye mah-
kemelerinin işi de biraz daha normale dönecektir. Teklifimizin bu gerçekler karşısında kabul edile-
ceği düşüncesiyle hazırlanmış olduğunu da arz etmek isteriz.

Ankara Milletvekili
Suna Tural

Sinop Milletvekili
Hilmi İsgüzar

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/717, 2/461, 2/470, 2/539

Karar No. : 54

26 . 12 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Adalet Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunun 12 . 10 . 1972 tarihli yazısı ile Millet
Meclisi Başkanlığına arz olunan; 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı madde-
lerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuri-
yet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden ve 9 arkadaşının 2/461 ve 2/470 esasta kayıtlı ve Ankara
Milletvekili Suna Tural ile Sinop Milletvekili Hilmi İsgüzar'ın 2/539 esasta kayıtlı; 1086 sayılı Hu-
kuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 ve 438 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklif-
leri, tasarı esas alınmak suretiyle birleştirilmiş, Adalet Bakanı ve Bakanlık temsilcileri de hazır oldu-
ğu halde tetkik ve müzakere olunmuştur.

1927 yılından beri uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun
toplu bir ahenk içerisinde günün ihtiyaçlarını karşılayacak hale getirilmesi zorunluğu dikkate alın-
makla beraber, halen uygulamada en çok aksayan ve yaygın şikâyetlere sebebiyet veren hükümlerin
en kısa zamanda değiştirilmesi amacı ve gerekçesi ile hazırlanmış bulunan tasarı ve kanun teklif-
leri, özellikle dâvaların çabuk sonuçlandırılması konusunda getirdiği değişik hükümler açısından
Komisyonumuzca olumlu karşılanmış ve tümü kabul olunmak suretiyle maddeler üzerinde yapılan
görüşmeler sırasındaki vâki teklifler de dikkate alınarak, 1086 sayılı Kanunun 8, 9, 176, 288, 289,
290, 409, 427, 438, 440 ve 507 nci maddelerini değiştiren tasarı (1) nci maddesi ile; 2, 4, 5 ve
6 nci maddeleri, sırası ile 2, 3, 4 ve 5 nci maddeler olarak aşağıda belirtilen bâzı değişikliklerle ay-
nen kabul edilmiştir.

Tasarının (1) nci maddesinde yer alan (176) nci madde değişikliği ile ilgili madde hükmünün
ilk fıkrasının (1) nci bendindeki «belirtilmesi» kelimesi, kullanılan tabire uygun olması amacıyla
«tâyini» olarak değiştirilmiştir.

Aynı maddenin (6) nci bendinde yer alan ve yalnız işçilerin açacağı dâvaları kaseden hüküm,
eşitliği sağlamak ve işçi tarafından olsun, işveren tarafından olsun, bu konudaki bütün dâvaları
içine alacak bir anlam kazandırmak amacıyla «hizmet aktinden doğan dâvalar» şeklinde değiş-
tirilmiştir.

Keza aynı maddenin (10) ncu bendinde ki, «başka» kelimesi, anlam bakımından gereksiz görüldü-
ğünden çıkarılmıştır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesindeki «... ilâm verilmesi,» deyiminden sonra, ya-
pılacak işlemlere açıklık vermek bakımından «her türlü tebligat», ibaresi eklenmiştir.

Tasarının (1) nci maddesinde yer almış bulunan (409) ncu maddenin üçüncü ve beşinci fıkraların-
da «altı ay» olarak belirtilen sürelerle, son fıkrasındaki dâvanın en çok ne kadar takipsiz bırakılabile-
ceğini gösteren «iki» sayısı, tarafların hukukunun korunması yönünden yeterli görülmediğinden, bu

yoldaki imkânların biraz daha geniş tutulması amacıyla, sözü edilen «altı ay» deyimleri «bir yıl» ve «iki» kelimesi «üç» olarak değiştirilmiştir.

Tasarının (1) nei maddesiyle değiştirilmesi öngörülen (427) nei maddenin üçüncü fıkrasında kanunun yararına bozma konusu olacak hükümler yönünden işin gereğine uygun bir yol izlenmesini sağlamak üzere «Adalet Bakanlığının göstereceği lüzum üzerine» ibaresi eklenmiş ve onu takibeden fıkra başındaki «Başsavcılığın» kelimesi kaldırılmıştır.

Tasarının (2) nei maddesinde eklendiği belirtilen (113/A) maddesinin son satırında ifade edilen hapis cezası, esasen kanunen yedi günden başlayacağı cihetle «bir aya kadar» denmesi yeterli görüldüğünden bu ibarenin başındaki «yedi günden» deyimini metinden çıkarılmıştır.

Tasarının (3) neü maddesi, bu tasarı da kullanılan bâzı terim ve deyimleri, kanunun değiştirilmeyen maddelerindeki karşılıklarıyla birlikte aşağıdaki listede olduğu gibi göstermeyi öngörmektedir :

Açıklama	— İzah
Araverme	— Tatil
Aykırı	— Mübâyin, Muhalif
Azaltma	— Tenkis
Bağlı	— Merbut
Başvurma	— Müracaat
Belge	— Vesika
Borçtan Kurtarma	— İbra
Cevapsız	— Meskütünanh
Çağrı Kâğıdı	— Davetiye
Dâvacı	— Müddei
Dâvalı	— Müddeialeyh
Değiştirme	— Tahvil
Deliller	— Delâil
Dilekçe	— Arzuhal, İstida, Lâyiha
Dilekçi	— Müstedi
Dinleme	— İstima
Doğma	— İhdas
Duruşma	— Mürafaa
Düşürme	— İskat
Düzeltilme	— Tashih
Düzenleme	— Tanzim
Erteleme	— Tecil
Etki	— Tesir
Etkili	— Müessir
Genel Kurul	— Umumî Heyet
Gerekçe	— Esbabı mucibe
Gereken	— İktiza eden
Görev	— Vazife
İlişkin	— Müteallik
İnceleme	— Tetkik
İşlem	— Muamele
İvedi	— Acele, Müstacel
Kanun yararına	— Kanun nef'ine
Karar düzeltilmesi	— Tashihi karar

Karşılık dâva	— Dâvayı mütekabile
Kendiliğinden	— Re'sen
Kimlik	— Hüviyet
Mirascılık Belgesi	— Veraset ilâmı
Nitelik	— Mahiyet, vasıf
Onama	— Tasdik
Ortak yetki	— Müsterek salâhiyet
Oturum	— Celse
Örnek	— Suret
Paylaştırma	— Taksim
Savunma	— Müdafaa
Sebepler	— Esbab
Sonuç	— Netice
Süre	— Müddet
Şüyuun giderilmesi	— İzalei şüyu
Tanık	— Şahit
Taşınır Mal	— Menkul
Taşınmaz Mal	— Gayrimenkul
Uygulama	— Tatbik
Yargılama	— Muhakeme
Yargıtay	— Temyiz Mahkemesi
Yenileme	— Tecdit
Yetkisizlik	— Ademi Salâhiyet
Yürürlük	— Meriyet

Bu terim ve deyimlerin, kanundaki karşılıkları yerine kullanılması Komisyonumuzca da olumlu mütalâa edilmiş, ancak bu hususun raporda belirtilmesinin yeterli olacağı ve kanun metnine dâhil edilmesinde zorunluluk bulunmadığı ve sakıncalı olduğu sonucuna varıldığından tasarrufların 3 nü maddesi çıkarılmıştır.

Tasarrufların 4 nü maddesi, 3 nü maddenin çıkarılmış olması sebebiyle, 3 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarrufların geçici maddesine ikinci fıkra olarak, 409 nü maddenin mevcut dâvalar da uygulanma imkânını ve şartlarını belirten «Kanun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut dâvalar bakımından 409 nü madde hükmü, bu maddedeki süreler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay sonra işlemeye başlamak suretiyle uygulanır.» hükmü eklenmiştir.

Tasarrufların 5 ve 6 ncı maddeleri, 4 ve 5 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı
İstanbul
İ. H. Tekinel

Sinop
H. Biçer

Kırklareli
M. Atagün

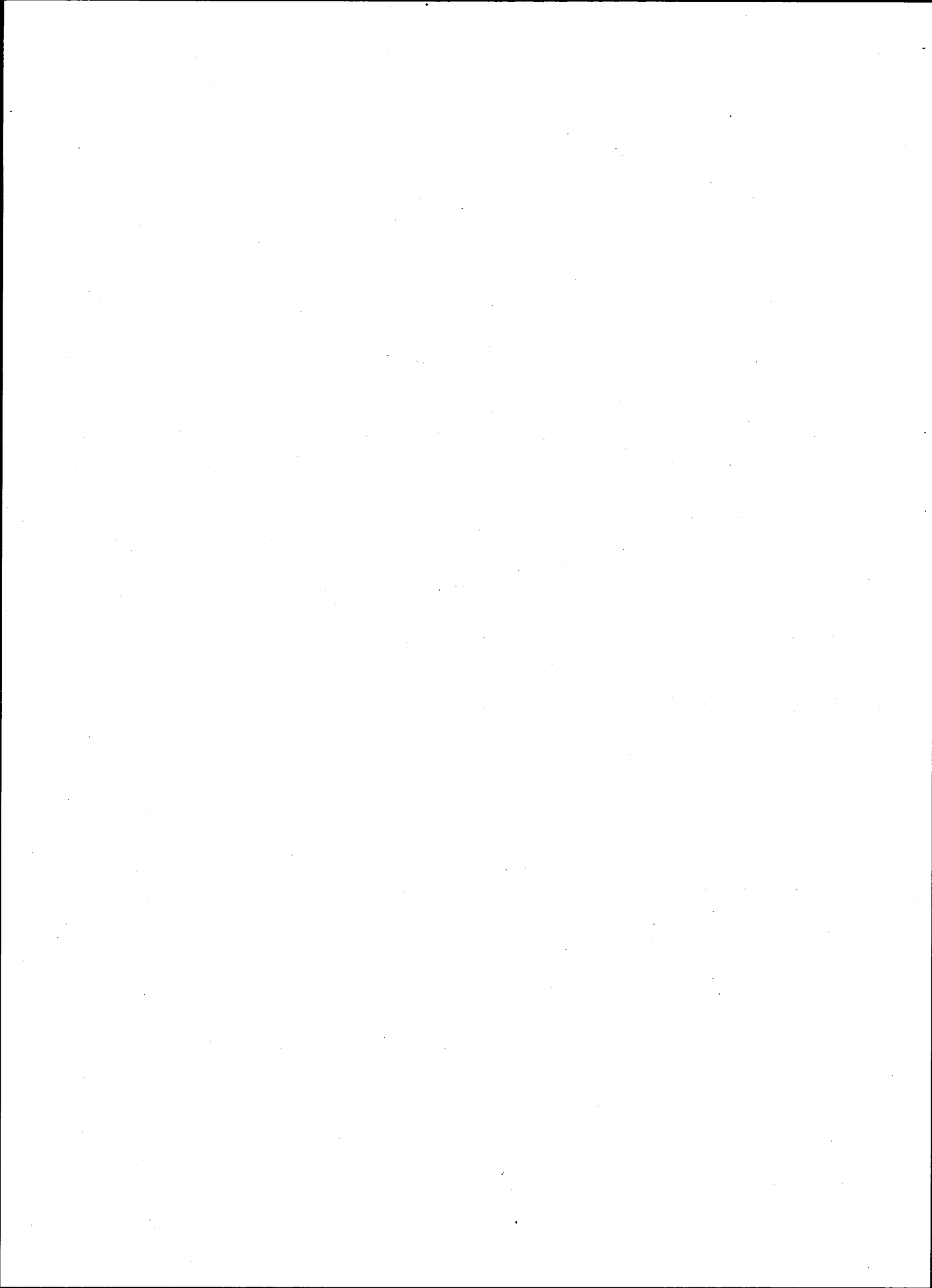
Kars
İ. H. Alaca

Kırşehir
C. Eroğlu

Kütahya
F. Azmioğlu

Manisa
H. Okçu

Sivas
T. Koraltan
(İmza bulunamadı)

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8, 9, 176, 288, 289, 290, 409, 427, 438, 440 ve 507 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 8. — Sulh mahkemeleri;

I - iflâs dâvaları ile vakfa ilişkin dâvalar ayrı olmak üzere, mamelek hukukundan doğan, değer veya miktarı beş bin lirayı geçmeyen dâvaları,

II - Dâva konusu olan şeyin değerine bakılmaksızın :

1. İcra ve iflâs Kanununun 10 ncu babında yer alan 269 ve 272 nci ve sonraki maddeleri hükümleri ayrı olmak üzere, kira sözleşmesine dayanan her türlü tahliye, akdin feshi yahut tespit dâvaları, bu dâvalarla birlikte açılmış kira alacağı ve tazminat dâvaları ve bunlara karşılık olarak açılan dâvaları,

2. Taşınır ve taşınmaz mal veya hakkın paylaşılmasına ve şuyunun giderilmesine ait dâvaları,

3. Taşınır ve taşınmaz mallarda yalnız zilyedliğin korunması ile ilgili dâvaları,

4. Boşanma veya ayrılık dâvası açılmamış ise, Türk Kanunu Medenisinin 161, 162 nci maddelerinde yazılı tedbirleri ve bunların değiştirilmesi veya kaldırılması isteklerini,

5. Türk Kanunu Medenisinin 163 ncu maddesinde yazılı tedbirleri ve bunların değiştirilmesi veya kaldırılması isteklerini, 315 nci maddesine dayanan istekleri, aynı kanunun 95, 159, 173, 261, 271, 311 ilâ 314 nci maddeleri ile Borçlar Kanununun 91, 92 nci maddelerinde mahkeme veya hâkime verilen işleri,

6. Evlenmeye ve evlât edinmeye izin verilmesi isteklerini,

7. Mirasçılık belgesi verilmesi hakkındaki isteklerle, bu belgenin değiştirilmesi veya iptali dâvalarını,

III - Bu ve diğer kanunların sulh mahkemesi veya hâkimlerini görevlendirdiği dâva ve işleri,

Görür.

Madde 9. — Her dâva, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, açıldığı tarihte dâvalının Türk Kanunu Medenisi gereğince ikâmetgâhı sayılan yer mahkemesinde görülmür. Dâvalının ikâmetgâhı belli değilse, dâvaya Türkiye'de son defa oturduğu yer mahkemesinde bakılır.

Dâvalı birden fazla ise, dâva bunlardan birinin ikâmetgâhı mahkemesinde açılır. Şu kadar ki, kanunda dâva sebebine göre dâvaların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme belli edilmiş ise, dâvaya o mahkemede bakılır. Ancak dâvanın, sırf dâvalılardan birini kendi mahkemesinden başka bir mahkemeye getirmek amacıyla açıldığı belirtiler veya başka delillerle anlaşılırsa mahkeme onun hakkındaki dâvayı ayırarak yetkisizlik kararı verir.

Boşanma veya ayrılık dâvalarında yetkili mahkeme, dâvacının ikâmetgâhı veya eşlerin dâvadan evvel son defa altı aydan beri birlikte oturdukları yer mahkemesidir.

Madde 176. — Adli aravermede ancak aşağıdaki dâva ve işler görülmür :

1. İhtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve delillerin tespiti, deniz raporlarının alınması ve dispeççi belirtilmesi istekleri ve bunlara karşı yapılacak itirazlar hakkında karar verilmesi,

2. Ara vermede yapılmasına karar verilen keşifler,

3. Her çeşit nafaka dâvaları,

4. Velâyet ve vesayet işlerine ait dâvalar,

5. Nüfus dâvaları,

6. Hizmet akdi sebebiyle işçilerin işveren hakkında açtıkları dâvalar,

7. Kıymetli evrakın kaybindan doğan iptal dâvaları,

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bâzı maddelerinin değıştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8, 9, 176, 288, 289, 290, 409, 427, 438, 440 ve 507 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

Madde 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 176. — Adli aravermede ancak aşağıdaki dâva ve işler görülür:

1. İhtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve delillerin tespiti, deniz raporlarının alınması ve dispeççi tâyini istekleri ve bunlara karşı yapılacak itirazlar hakkında karar verilmesi,
2. Aravermede yapılmasına karar verilen keşifler,
3. Her çeşit nafaka dâvaları,
4. Velâyet ve vesayet işlerine ait dâvalar,
5. Nüfus dâvaları,
6. Hizmet âkdinden doğan dâvalar,
7. Kıymetli evrakın kayıbdan doğan iptal dâvaları,

(Hükümetin teklifi)

8. Tahkim babındaki hükümlere göre mahkemenin görevine giren anlaşmazlık ve işler,
9. iflâs ve konkordatoya ait dâvalar,
10. Kanunların sulh mahkemesini veya hâkimini görevlendirdiği başka dâva ve işler,
11. Kanunlarda ivedi olduğu veya adli ara vermede de bakılabileceği belirtilen veya basit yargılama usulüne bağlı tutulan başka dâva ve işler,
12. Mahkemece taraflardan birinin isteği üzerine ivedi görülmesine karar verilen dâva ve işler.

Tarafların uyuşması halinde veya dâva bir tarafın gıyabında görülmekte ise hazır olan tarafın isteği üzerine, yukardaki iş ve dâvalara bakılması adli aravermeden sonraya bırakılabilir.

Adli araverme içinde, yukardaki fıkralarda gösterilenler dışında kalan dâva ve işlerle ilgili olarak verilen dâva, karşılık dâva ve temyiz dilekçeleri ile bunlara karşı verilen cevap dilekçelerinin ve dosyası işlemiden kaldırılan dâvaları yenileme dilekçelerinin alınması, ilâm verilmesi, dosyanın başka bir mahkemeye veya Yargıtaya gönderilmesi işlemleri de yapılır.

7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri saklıdır.

Bu madde hükümleri Yargıtay incelemelerinde de uygulanır.

Madde 288. — Bir hakkın doğumu, düşürülmesi, devri, değiştirilmesi, yenilenmesi, ertelenmesi, ıkrarı ve itfası amacıyla yapılan hukukî işlemlerin, yapıldıkları zamanki miktar veya değerleri beş yüz lirayı geçtiği takdirde senetle ispat olunması gerekir.

Bu hukukî işlemlerin miktar veya değeri ödeme veya borçtan kurtarma (ibra) gibi herhangi bir sebeple beş yüz liradan aşağı düşse bile senetsiz ispat olunamaz.

Madde 289. — 288 nci madde uyarınca senetle ispatı gereken hususlarda yukardaki hükümler hatırlatılarak karşı tarafın açık muvafakati halinde tanık dinlenebilir.

Madde 290. — Senede bağlı olan her çeşit iddiaya karşı defî olarak ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukukî işlemler beş yüz liradan az bir miktara aidolsa bile tanıkla ispat olunamaz.

Madde 409. — Oturuma çağırılmış olan taraflardan hiç biri gelmediği veya gelip de dâvayı takibetmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dâva yenileninceye kadar dosyanın işlemiden kaldırılmasına karar verilir.

Oturum gününün belli edilmesi için tarafların başvurması gereken hallerde, gün tespit ettirilmemiş ise, son işlem tarihinden başlayarak bir ay geçmekle birinci fıkra hükmü uygulanır.

Yukarıki fıkralar hükmü gereğince dosyası işlemiden kaldırılmış olan dâva, işlemiden kaldırıldığı tarihten başlayarak altı ay içinde taraflardan birinin dilekçe ile başvurması üzerine yenilenebilir. Yargılama gıyabında yürüyen tarafın da buna hakkı vardır. Yenileme dilekçesi, oturum gün, saat ve yerini bildiren çağrı kâğıdı ile birlikte taraflara tebliğ olunur.

Dâva, dosyanın işlemiden kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay geçtikten sonra yenilenirse yeniden harç alınır; bu harç yenileyen tarafından ödenir ve karşı tarafa yüklenemez. Bu şekilde harç verilerek yenilenen dâva, yeni bir dâva sayılmaz.

İşlemiden kaldırıldığı tarihten başlayarak altı ay içinde yenilenmeyen dâvalar açılmamış sayılır ve mahkemece bu hususta kendiliğinden karar verilerek kayıt kapatılır.

Birinci ve ikinci fıkralar gereğince işlemiden kaldırılmasına karar verilmiş ve sonradan yenilenmiş olan dâva, ilk yenilemeden sonra iki defadan fazla takipsiz bırakılamaz. Aksi halde beşinci fıkra hükmü uygulanır.

Madde 427. — Mahkemelerden verilen hükümlere karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Dâvada haklı çıkmış olan taraf da hukukî yararı bulunmak şartıyla, hükmü temyiz edebilir.

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

8. Tahkim babındaki hükümlere göre mahkemenin görevlerine giren anlaşmazlık ve işler,
9. İflâs ve konkordatoya ait dâvalar,
10. Kanunların sulh mahkemesini veya hâkimin görevlendirdiği dâva ve işler,
11. Kanunlarda ivedi olduğu veya adli aravermede de bakılabileceği belirtilen veya basit yargılama usulüne bağlı tutulan başka dâva ve işler,
12. Mahkemece taraflardan birinin isteği üzerine ivedi görölmesine karar verilen dâva ve işler,

Tarafların uyuşması halinde veya dâva bir tarafın gıyabında görölmekte ise hazır olan tarafın isteği üzerine, yukardaki iş ve dâvalara bakılması adli aravermeden sonraya bırakılabilir.

Adli araverme süresi içinde, yukardaki fıkralarda gösterilenler dışında kalan dâva ve işlerle ilgili olarak verilen dâva, karşılık dâva ve temyiz dilekçeleri ile bunlara karşı verilen cevap dilekçelerinin ve dosyası işlemde kaldırılan dâvaları yenileme dilekçelerinin alınması, ilâm verilmesi, her türlü tebligat, dosyanın başka bir mahkemeye veya Yargıtaya gönderilmesi işlemleri de yapılır.

7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri saklıdır.

Bu madde hükümleri Yargıtay incelemelerinde de uygulanır.

Madde 288. — Tasarının 288 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 289. — Tasarının 289 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 290. — Tasarının 290 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 409. — Oturuma çağırılmış olan taraflardan hiçbirisi gelmediği veya gelip de dâvayı takibetmeyeceklerini bildirdikleri takdirde dâva yenileninceye kadar dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilir.

Oturum gününün belli edilmesi için tarafların başvurması gereken hallerde, gün tespit ettirilmemiş ise, son işlem tarihinden başlayarak bir ay geçmekle birinci fıkra hükmü uygulanır.

Yukarıdaki fıkralar hükmü gereğince dosyası işlemde kaldırılmış, olan dâva, işlemde kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde taraflardan birinin dilekçe ile başvurması üzerine yenilenebilir. Yargılama gıyabında yürüyen tarafın da buna hakkı vardır. Yenileme dilekçesi, oturum gün, saat ve yerini bildiren çağrı kâğı ile birlikte taraflara tebliğ olunur.

Dâva, dosyanın işlemde kaldırıldığı tarihten başlayarak üç ay geçtikten sonra yenilenirse yeniden harç alınır; bu harç yenileyen tarafından ödenir ve karşı tarafa yüklenemez. Bu şekilde harç verilerek yenilenen dâva, yeni bir dâva sayılmaz.

İşlemden kaldırıldığı tarihten başlayarak bir yıl içinde yenilenmeyen dâvalar açılmamış sayılır ve mahkemece bu hususta kendiliğinden karar verilerek kayıt kapatılır.

Birinci ve ikinci fıkralar gereğince işlemde kaldırılmasına karar verilmiş sonradan yenilenmiş olan dâva, ilk yenilemeden sonra üç defadan fazla takipsiz bırakılamaz. Aksi halde beşinci fıkra hükmü uygulanır.

Madde 427. — Mahkemelerden verilen hükümlere karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Dâvada haklı çıkmış olan taraf da hukukî yararı bulunmak şartıyla, hükmü temyiz edebilir.

(Hükümetin teklifi)

Miktar veya değeri iki bin lirayı geçmeyen taşınır mal ve alacak dâvalarına ilişkin hükümler kesindir.

Kesin olarak verilen hükümlerle niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade eden ve Yargıtayca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan hükümler, Cumhuriyet Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

Başsavcılığın temyiz isteği Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, hüküm kanun yararına bozulur. Bu bozma hükmü hukukî sonuçlarını kaldırmaz.

Bozma kararının bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilir ve Bakanlıkça Resmî Gazetede yayımlanır.

Madde 438. — Yargıtay temyiz incelemesini dosya üzerinde yapar. Ancak tüzel kişiliğin fesihine veya genel kurul kararlarının iptaline, evlenmenin butlanına veya feshine, boşanma veya ayrılığa, velâyete, nesebe ve kısıtlamaya ilişkin dâvalarla miktar veya değeri yirmi bin lirayı aşan alacak ve ayın dâvalarında taraflardan biri temyiz dilekçesinde veya tamamlayıcı dilekçe yahut cevap dilekçesinde duruşma yapılmasını istemiş ise Yargıtayca bir gün belli edilerek taraflara usulen tebligat yapılır. Tebliğ tarihi ile duruşma günü arasında en az on gün bulunması gerekir; taraflar gelmişlerse bu süreye bakılmaz.

Görev ve yetkiye ait kararların incelenmesinde duruşma yapılmaz.

Yargıtay, birinci fıkra hükmü ile bağlı olmaksızın bilgi almak üzere kendiliğinden de duruşma yapılmasına karar verebilir.

Duruşma günü belli edilen hallerde Yargıtay, tarafları veya gelen tarafı dinledikten sonra ve taraflardan hiç biri gelmemiş ise dosya üzerinde inceleme yaparak kararını o gün tefhim eder.

Duruşma günü kararı verilemeyen işlerin en geç yirmi gün içinde karara bağlanması zorunludur.

Kanunda ivedi olduğu bildirilen dâva ve işlere ait Yargıtay incelemesi öncelikle yapılır.

Temyiz olunan hükmün, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı bozulması gerektiği ve kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulduğu takdirde Yargıtay, hükmü değiştirerek ve düzelterek onayabilir.

Tarafların kimliklerine ait yanlışlıklarla yazı, hesap ve diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır.

Hüküm sonucu, esas bakımından usul ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru görülmezse gerekçe değiştirilerek ve düzelterek hüküm onanır.

Madde 440. — I - Yargıtay kararlarına karşı tefhim veya tebliğden itibaren 15 gün içinde aşağıdaki sebeplerden dolayı karar düzeltilmesi istenebilir :

1. Temyiz dilekçesi ve kanunî süresi içinde verilmiş olmaları şartıyla, tamamlayıcı dilekçe ve karşı tarafın cevap dilekçelerinde ileri sürülüp hükme etkisi olan itirazların kısmen veya tamamen cevapsız bırakılmış olması,

2. Yargıtay kararında birbirine aykırı fıkralar bulunması,

3. Yargıtay incelemesi sırasında hükmün esasını etkileyen belgelerde bir hile veya sahteliğin ortaya çıkması,

4. Yargıtay kararının usul ve kanuna aykırı bulunması,

II - Yargıtay evvelce cevapsız bırakılan itirazları kendi görüşüne göre hükme etki yapacak nitelikte bulunmazsa karar düzeltilmesi isteği üzerine vereceği kararda bu itirazları reddederken her biri hakkında gerekçe göstermek zorundadır.

III - Yargıtayın aşağıdaki kararları hakkında karar düzeltilmesi yoluna gidilemez :

1. 8 nci maddede gösterilen dâvalarla miktar veya değeri onbin liradan az olan dâvalara ait hükümlerin onanması veya bozulmasına ilişkin kararlar,

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

Miktar veya değeri ikibin lirayı geçmeyen taşınır mal ve alacak dâvalarına ilişkin hükümler kesindir.

Kesin olarak verilen hükümlerle niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade eden ve Yargıtayca incelemeksizin kesinleşmiş bulunan hükümler, Adalet Bakanlığının gös- tereceği lüzum üzerine Cumhuriyet Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz olunur.

Temyiz isteği Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, hüküm kanun yararına bozular. Bu bozma hükmün hukukî sonuçlarını kaldırmaz.

Bozma kararının bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilir ve Bakanlıkça Resmî Gazetede ya- yınlanır.

Madde 438. — Tasarının 438 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 440. — Tasarının 440 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

2. Görev ve yetki ile hâkimin reddi, dâva veya karşılık dâvanın açılmamış sayılması hakkındaki kararlara ilişkin olanlarla merci belirtilmesi kararları,

3. Hakemlerin verdiği hükümlerin ve bu kanunun tahkim hükümlerine göre mahkemece verilecek kararların onanmasına veya bozulmasına ilişkin kararlar,

4. Hukuk Genel Kurulunca verilmiş kararlar.

Madde 507. — Basit yargılama usulü, kanunlarda sayılanlardan başka aşağıdaki hallerde de uygulanır :

1. 176 ncı maddenin üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz ve onuncu bentlerinde yazılı dâva ve işlerde,

2. Tarafları dinlemek veya dosya üzerinde karar vermek hususunda kanunun mahkemeye takdir hakkı tanıdığı işlerde tarafların dinlenmesine karar verilmiş olması halinde; şu kadar ki, kanunun başka bir yargılama usulü gösterdiği haller bunun dışındadır.

MADDE 2. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa, 113 ncü maddesinden sonra aşağıda yazılı 113/A maddesi eklenmiştir.

MADDE 113/A) ihtiyatî tedbir kararının uygulanması dolayısıyla verilen emre uymayan veya o yolda alınmış tedbire aykırı davranışta bulunan kimse, eylemi T. C. K. na göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, aidolduğu ceza mahkemesince yedi günden bir aya kadar hapisle cezalandırılır.

MADDE 3. — Bu kanunla değiştirilen ve eklenen maddelerde kullanılmış olup, aşağıda belirtilmiş bulunan terim ve deyimler, 1086 sayılı Kanunun değiştirilmeyen maddelerindeki karşılıkları yerine kullanılır.

Açıklama	— İzah
Araverme	— Tatil
Aykırı	— Mübâyın, muhalif
Azaltma	— Tenkis
Bağlı	— Merbut
Başvurma	— Müracaat
Belge	— Vesika
Belirtme	— Tayin
Borçtan kurtarma	— İbra
Cevapsız	— Meskutünanh
Çağrı kâğıdı	— Davetiye
Dâvacı	— Müddei
Dâvalı	— Müddeialeh
Değiştirme	— Tahvil
Deliller	— Delâil
Devir	— Nakil
Dilekçe	— Arzuhal, istida, lâyiha
Dilekçi	— Müstedi
Dinleme	— İstima
Duruşma	— Mürafaa
Doğma	— İhdas
Düşürme	— İskat
Düzeltilme	— Tashih
Düzenleme	— Tanzim

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

Madde 507. — Tasarının 507 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa, 113 ncü maddesinden sonra aşağıda yazılı 113/A maddesi eklenmiştir.

MADDE 113/A — İhtiyatî tedbir kararının uygulanması dolayısıyla verilen emre uymayan veya o yolda alınmış tedbire aykırı davranışta bulunan kimse eylemi T. C. K. na göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, aidolduğu ceza mahkemesince bir aya kadar hapisle cezalandırılır.

(Hükümetin teklifi)

Erteleme	— Tescil
Etki	— Tesir
Etkili	— Müessir
Genel Kurul	— Umumi Heyet
Gerekçe	— Esbabı mucibe
Gereken	— iktiza eden
Görev	— Vazife
İlişkin	— Müteallik
İnceleme	— Tetkik
İşlem	— Muamele
İvedi	— Acele, müstacel
Kanun yararına	— Kanun nef'ine
Karar düzeltilmesi	— Tashihî karar
Karşılık dâva	— Dâvayı mütekabile
Kendiliğinden	— Re'sen
Kimlik	— Hüviyet
Mirasçılık belgesi	— Veraset ilâmı
Nitelik	— Mahiyet, vasıf
Onama	— Tasdik
Ortak yetki	— Müşterek salâhiyet
Oturum	— Celse
Örnek	— Suret
Paylaştırma	— Taksim
Savunma	— Müdafaa
Sebepler	— Esbab
Sonuç	— Netice
Süre	— Müddet
Şüyuun giderilmesi	— İzalei şüyu
Tanık	— Şahit
Taşınır mal	— Menkul
Taşınmaz mal	— Gayrimenkul
Uygulama	— Tatbik
Yargılama	— Muhakeme
Yargıtay	— Temyiz Mahkemesi
Yenileme	— Tecdit
Yetkisizlik	— Ademi salâhiyet
Yürürlük	— Meriyet

MADDE 4. — 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları hakkındaki Kanunun 10 ncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu kanunda değiştirilen hükümlerinin ancak kanun yürürlüğe girdikten sonra açılacak dâvalarda uygulanması mümkündür. Şu kadar ki, bu kanunla eklenen 113/A maddesi ile 176, 289 ve 507 nci maddelerde değişiklik yapan hükümler, kanunun yürürlüğünden önce mevcut dâva ve işlerde de uygulanır.

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 3. — Tasarrın 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu kanunla değiştirilen hükümlerinin ancak kanun yürürlüğe girdikten sonra açılacak dâvalarda uygulanması mümkündür. şu kadar ki, bu kanunla eklenen 113/A maddesi ile 176, 289 ve 507 nci maddelerde değişiklik yapan hükümler, kanunun yürürlüğünden önce mevcut dâva ve işlerde de uygulanır.

Kanun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut dâvalar bakımından, 409 ncu madde hükmü, bu maddedeki süreler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay sonra işlemeye başlamak suretiyle uygulanır.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinden 30 gün sonra yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9 . 10 . 1972

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>F. Melen</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzunur</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

(Adalet Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 4. — Tasarının 5 nci maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 6 ncı maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

